

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019
T.Y.B.Com.- Sem- VI –Gujarati Medium
વિષય: **Indian Economy : Recent trends**

તારીખ: ૦૧-૦૩-૨૦૧૯

સીટ નંબર:.....

સમય: ૦૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

કુલ ગુણ:-૫૦

૧. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. (૧૦)

૧. ભારતમાં કૃષિપેદાશ વેચાણ વ્યવસ્થાની લાક્ષણિકતાઓ દર્શાવો.
૨. નવી કરવ્યવસ્થા (GST) ના હેતુઓ જણાવો.
૩. વિશિષ્ટ આર્થિક ઝોનોમાં કયા કયા પ્રોત્સાહનો પૂરા પાડવામાં આવે છે?
૪. આયાત અવેજીકરણ એટલે શું ?
૫. વિશ્વવેપાર સંગઠનના મુખ્ય હેતુઓ જણાવો.

૨. ભારતીય અર્થતંત્રમાં ખેતીનું સ્થાન અને મહત્વ વિગતે સમજાવો. (૧૩)

અથવા

ભારતમાં ખેતીઅને ગ્રામ વિકાસની રાષ્ટ્રીય બેંકની કામગીરીનું મૂલ્યાંકન કરો.

૩. ભારતમાં કાળાનાણાના કારણોની ચર્ચા કરી તેની અસરો વર્ણવો. (૧૩)

અથવા

આયોજનકાળ દરમિયાન ભારતના કરમાળખામાં આવેલા પરીવર્તનો જણાવો.

૪. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) (૧૪)

૧. ભારતમાં ખેતપેદાશની વેચાણ વ્યવસ્થાની ખામીઓ
૨. ભારતમાં બેકારીના કારણો
૩. ગરીબીના નિર્દેશકો
૪. ભારતમાં સેવાક્ષેત્રનો વિકાસ

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019
T.Y.B.Com.- Sem- VI –Gujarati Medium
વિષય: વાણિજ્ય સંચાલન-૬

તારીખ: ૨૭-૦૨-૨૦૧૯

સમય: ૦૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

સૂચના : (૧) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

(૨) જવાબો સ્પષ્ટ અને મુદ્દાસર હોવા જરૂરી છે.

૧. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૧૦)
૧. વિકેન્દ્રિત ખરીદીનો અર્થ જણાવો.
  ૨. બ્લેન્કેટ ખરીદી એટલે શું ?
  ૩. આદર્શ સ્થાન કોને કહેવાય ?
  ૪. ઉત્પાદન અંકુશની પ્રક્રિયાના તબક્કા માત્ર જણાવો.
  ૫. કૈઝાનનો અર્થ સ્પષ્ટ કરો.
૨. સંગીન ખરીદીનો અર્થ જણાવી સંગીન ખરીદીના સિધ્ધાંતોની ચર્ચા કરો. (૧૨)

અથવા

૨. (અ) માલસામગ્રી સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર વર્ણવો. (૦૬)
- (બ) માલસામગ્રી અંકુશનું મહત્વ સ્પષ્ટ કરો. (૦૬)
૩. ઉત્પાદન સંચાલનનો અર્થ જણાવી ઉત્પાદન સંચાલનનું કાર્યક્ષેત્ર સમજાવો. (૧૪)

અથવા

૩. (અ) સ્થાન પસંદગીના આધુનિક વલણો જણાવો. (૦૭)
- (બ) ઉત્પાદન અંકુશની ઉપયોગિતા સમજાવો. (૦૭)
૪. (અ) કોઈપણ એકનો જવાબ આપો. (૦૭)
- (૧) સંપૂર્ણ ગુણવત્તા સંચાલનનું મહત્વ
- (૨) નિયંત્રક દસ્તાવેજો
- (બ)કેસ સ્ટડી (૦૭)

આસિત, મેહુલ એન્ડ કું. એક પ્રકારની પ્રવાહી આયુર્વેદિક પૌષ્ટિક દવા બનાવે છે. આ દવાની અસરકારકતા અને પુષ્કળ જાહેરાતને કારણે બજારમાં તેની માંગ ઉત્તરોત્તર વધતી જાય છે. અત્યારે દર અઠવાડિયે કુલ એક ટન જેટલી દવા કંપની નાની મોટી પ્લાસ્ટિકની શીશીઓમાં ભરી બજારમાં વેચે છે. દવાની ગુણવત્તા અને વિશિષ્ટતાને કારણે બજારમાં તેની સામે ખાસ હરીફાઈ નથી. હાલમાં કંપની શીશીઓને ખોખાઓમાં મૂક્યા વગર જ વેચે છે. તેથી ૧% જેટલી શીશીઓ અને દવાનો બગાડ થાય છે. જો કંપની આકર્ષક ખોખાઓમાં પેકીંગ કરીને શીશીઓ વેચે તો જાહેરાત ઉપરાંત બીજો લાભ શીશીઓની ભાંગતોડ , ઘટવા અને બગાડ અટકાવવાનો થાય તેમ છે. પેકીંગ માટેની માલસામગ્રી તૈયાર ખરીદી તેના જરૂર મુજબના નાના મોટા લંબચોરસ ખોખાં બનાવવા પડે તેમ છે. આવાં ખોખાઓ પર લખાણ છાપવાનું કામ તો કંપનીનો શીશીઓ પર છાપકામ કરતો વિભાગ કરી શકે તેમ છે. પરંતુ ખોખાં બનાવવા માટે ખાસ વિભાગ શરૂ કરવો પડે અને વધારાનું મૂડીરોકાણ તેમજ વધારાનો રોજબરોજનો ખર્ચ કરવો પડે તેમ છે.

જેવાં જોઈએ તેવાં કદ અને આકારનાં ખોખાં જોઈએ તેટલા પ્રમાણમાં ૫૦ માઈલ દૂર આવેલા એક કારખાનામાં મળી શકે તેમ છે. તે કારખાના અને આ કારખાના વચ્ચેનો રસ્તો કાચો છે. આથી અવારનવાર વાહનવ્યવહારની મુશ્કેલી સર્જાય છે. અને જરૂરી ખોખાં અવારનવાર મોડાં મળી શકે તેમ છે. ચોમાસામાં અવારનવાર આવું બને. તે ઉપરાંત કેટલીક વાર વધારે વરસાદને કારણે રસ્તો ધોવાઈ જવાથી ૧૫-૨૦ દિવસ સુધી ખોખાં મળી શકે તેમ નથી.

તમારે નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ આપવાના છે.

- (૧) પેકિંગ માટેના ખોખાં અંગેની ખરીદનીતિને સ્પર્શતી કઈ સમસ્યા ઊભી થઈ છે ? તેનો ઉકેલો શો છે?
- (૨) કંપનીએ પેકિંગ વગર જ વેચાણ કરવું ? શા માટે ?

-----x-----

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019
T.Y.B.Com.- Sem- VI –Gujarati Medium
વિષય: ભારતીય બેંકિંગ અને ચલણ પેપર –VII (7)

તારીખ: ૦૭-૦૩-૨૦૧૯

સીટ નંબર:.....

સમય: ૦૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

કુલ ગુણ:-૫૦

- સૂચના : (૧) પ્રશ્ન નં. ૧ ફરજિયાત છે.
(૨) જમણી બાજુ આપેલ અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
(૩) તમામ પ્રશ્નના જવાબ મુદ્દાસર લખવા જરૂરી છે.

૧. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૧૦)
૧. બેંકદર અને બેંક વ્યાજના દરમાં શું તફાવત છે ?
૨. કિલયરીંગ હાઉસ એટલે શું ?
૩. રેપોરેટ અને રિવર્સ રેપોરેટનો અર્થ લખો.
૪. નાણાં બજાર એટલે શું ?
૫. ભારતમાં સપ્રમાણ અનામત પધ્ધતિ શા માટે અનુકૂળ થઈ શકી નહીં ?
૨. (અ) રિઝર્વબેંકનો સરકારના બેંકર તરીકે અને બેંકરોના બેંક તરીકેના કાર્યો સમજાવો. (૦૭)
(બ) બેંકદર નીતિની મર્યાદાઓની ચર્ચા કરો. (૦૭)

અથવા

૨. રિઝર્વ બેંકની નાણાંકીય નીતિના હેતુઓ જણાવી રિઝર્વ બેંકની નાણાંકીયનીતિનું મૂલ્યાંકન કરો. (૧૪)
૩. (અ) વિકસિત નાણાંબજારનાં લક્ષણો વર્ણવો. (૦૭)
(બ) નાણાં બજારના ઘટકો જણાવી કોઈ પણ બે ઘટકો સમજાવો. (૦૭)

અથવા

૩. (અ) ભારતની ચલણ વ્યવસ્થાનો ઇતિહાસ વિગતે સમજાવો. (૦૭)
(બ) વિનિમયદર એટલે શું ? ભારતમાં વિનિમયદર નીતિના હેતુઓ જણાવો. (૦૭)
૪. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે) (૧૨)
૧. કૃષિક્ષેત્રે રિઝર્વ બેંકની કામગીરી
૨. ન્યૂનતમ અનામત પધ્ધતિ
૩. ચેક ટ્રાન્ઝેશન (વિચ્છેદન) પધ્ધતિનાં લક્ષણો
૪. પેમેન્ટ બેંક શરૂ કરવાના ઉદ્દેશો

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019
T.Y.B.Com.- Sem- VI –Gujarati Medium
વિષય: –એડ.એકા. એન્ડ ઓડિટીંગ –VII (7)

તારીખ: ૦૬-૩-૨૦૧૯

સીટ નંબર:.....

સમય: ૦૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

કુલ ગુણ:-૫૦

૧. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૧૦)
૧. "મૂડી નફો" એટલે શું? ઉદાહરણ આપો.
૨. કરવેરા ઓડિટના હેતુઓ જણાવો.
૩. બેંકના ઓડિટની લાક્ષણિકતાઓ જણાવો.
૪. પડતર ઓડિટરે પોતાનો અહેવાલ કેટલા દિવસમાં મધ્યસ્થ સરકારને મોકલી આપવો પડે?
૫. કલમ – ૧૪૪ મુજબ પ્રતિબંધિત સેવાઓ જણાવો.
૨. (અ) અમરોલી કોલેજનો ઓડિટ કાર્યક્રમ તૈયાર કરો. (૦૭)
- (બ) કંપની ઓડિટરની ફરજો સમજાવો. (૦૭)

અથવા

૨. (અ) સંચાલકીય ઓડિટ અને કાયદેસરનું ઓડિટ વચ્ચે તફાવત સમજાવો. (૦૭)
- (બ) ઓડિટરની જવાબદારી વિગતે સમજાવો. (૦૭)
૩. (અ) પડતર ઓડિટના ફાયદા અને મર્યાદાઓ સમજાવો. (૦૭)
- (બ) કંપનીધારા ૨૦૧૩ મુજબ કંપની ઓડિટરની લાયકાત, ગેરલાયકાત અને નિમણૂંક ચર્ચો. (૦૭)

અથવા

૩. (અ) અન્વેષણની કાર્યવાહીની વિગતે ચર્ચા કરો. (૦૭)
- (બ) કરવેરા ઓડિટ અંગે પત્રક ૩ CD વિગતે સમજાવો. (૦૭)
૪. ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે ત્રણ) (૧૨)
૧. વિજાણુ માહિતી પ્રક્રમણના અંકુશો
૨. આંતરિક ઓડિટ
૩. ઓડિટરનો ખામીવાળો અહેવાલ
૪. ઈન્વેસ્ટર એજ્યુકેશન અને પ્રોટેક્શન ફંડ
૫. ધંધો ખરીદવાનો ઈરાદો રાખનાર વતી અન્વેષણ

%%%%%%%%%

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019

બી.કોમ. સેમેસ્ટર-૬
વિષય : વેપારી કાયદો

તા. : ૨૮ -૦૨-૨૦૧૯

સમય : ૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

બેઠક નં.....

કુલ ગુણ : ૫૦

૧. ટૂંકમાં જવાબ આપો. (૧૦)
- (૧) માલના માલિકીના દસ્તાવેજોના નામ આપો.
(૨) 'માલ'ની વ્યાખ્યા આપો.
(૩) "એફ.ઓ.બી." કરાર એટલે શું ?
(૪) લઘુત્તમ ભરણાંનો અર્થ આપો.
(૫) "યથાનુક્રમે ધારણ કરનાર" કોને કહેવાય.
૨. (અ) વેચાણનો કરાર અને ભાડા ખરીદનો કરાર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. (૦૭)
(બ) ચેકની વ્યાખ્યા આપી ચેકના આવશ્યક તત્વોની ચર્ચા કરો. (૦૭)

અથવા

૨. (અ) શરતો અને જામીનગીરી એટલે શું ? માલ વેચાણ કરારની ગર્ભિત શરતોની ચર્ચા કરો. (૦૭)
(બ) ટૂંકનોંધ લખો. : યથાનુક્રમે ચૂકવણી (૦૭)
૩. (અ) કંપનીની વ્યાખ્યા આપી તેના લક્ષણોની ચર્ચા કરો. (૦૭)
(બ) ટૂંકમાં નોંધ લખો : કંપનીના સ્થાપકો કે પ્રવર્તકો (૦૬)

અથવા

૩. (અ) મેમોરેન્ડમ ઓફ એસોસિએસન(આવેદનપત્ર)ની વિવિધ કલમોની ચર્ચા કરો. (૦૭)
(બ) ટૂંકમાં નોંધ લખો : ગેરકાયદેસર મંડળો (૦૬)
૪. (અ) કંપનીનું નિયમનપત્ર એટલે શું ? તેમાં કઈ કઈ વિગતો જરૂરી છે ? (૦૭)
(બ) સત્તાની ઉપરવટનો સિદ્ધાંત અપવાદ સહિત સમજાવો. (૦૬)

અથવા

- (અ) વિજ્ઞાપનપત્રની વ્યાખ્યા આપી વિજ્ઞાપનપત્ર અંગેની કંપનીધારાની જોગવાઈઓ જણાવો. (૦૭)
(બ) ટૂંકનોંધ લખો : આંતરિક વહીવટનો સિદ્ધાંત

---Best Of Luck---

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019
T.Y.B.Com.- Sem- VI –Gujarati Medium
વિષય: એડ.એકા. એન્ડ ઓડી. – ૮

તારીખ: ૦૨-૦૩-૨૦૧૯

સમય: ૦૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

સીટ નંબર:.....

કુલ ગુણ:-૫૦

સૂચના : (૧) જરૂરી ગણતરીઓ તમારા જવાબના ભાગરૂપે દર્શાવવી.

(૨) જમણી બાજુના આંકડા પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

૧. (અ) એક લિમિટેડ કંપનીની નીચેની માહિતી પરથી ૭૦% ઉત્પાદન ક્ષમતા એ વહીવટી ખર્ચા શોધો. (૦૨)

ઉત્પાદન ક્ષમતા	ઉત્પાદન (એકમોમાં)	વહીવટી ખર્ચા (રૂપિયા)
૧૦૦%	૨૦,૦૦૦	૨૩,૦૦૦
૬૦%	૧૨,૦૦૦	૧૫,૦૦૦

(બ) માલ મોકલનારાઓ ૧૦ અઠવાડિયાની શાખ આપે છે. (૦૨)

માસ	: જાન્યુ.	ફેબ્રુ.	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જૂન
ઉધાર ખરીદી (રૂા.) :	૭૦,૦૦૦	૭૨,૦૦૦	૭૬,૦૦૦	૬૬,૦૦૦	૭૦,૦૦૦	૭૮,૦૦૦

એપ્રિલ અને મે માસની ચૂકવણી શોધો.

(ક) ખૂટતી રકમ શોધો. (૦૨)

ઉત્પાદન શક્તિ	પાવર	પરોક્ષ મજૂરી	મરામત	પગાર
૭૦%	?	૨૧,૦૦૦	૩,૮૦૦	?
૮૦%	૪૦,૦૦૦	?	૪,૦૦૦	૨૦,૦૦૦
૯૦%	૪૩,૫૦૦	૨૭,૦૦૦	?	૨૦,૦૦૦

(ડ) નીચેની માહિતી પરથી સમતૂટ બિંદુ અને ચોખ્ખો નફો શોધો. (૦૨)

(૧) સલામતી ગાળો રૂા. ૧,૨૮,૦૦૦

(૨) સલામતી ગાળાની વેચાણ સાથેની ટકાવારી ૮૦%

(૩) કુલ પડતર રૂા. ૮૩,૨૦૦

(ઈ) રોકડ અંદાજપત્રનો અર્થ સમજાવો. (૦૨)

૨. શ્રી ડિનલ કંપની લિ.ની નીચે આપેલી વિગતો પરથી ૩૦મી જૂનના રોજ પૂરા થતા ત્રણ માસનું રોકડ બજેટ (૧૪)

તૈયાર કરો.

૧લી એપ્રિલના રોજ રોકડ અને બેંક સિલક રૂા. ૧,૭૬,૦૦૦. વેચાણ કિંમત સાથે વસ્તુની પડતર નીચે મુજબ ટકાવારી દર્શાવે છે. માલ સામગ્રી – ૪૦% , મજૂરી – ૧૦% , કા. પરોક્ષ ખર્ચા – ૨૦%

ઉત્પાદન અને તૈયાર માલનો સ્ટોક નીચે મુજબ છે.

માસ	ફેબ્રુ.	માર્ચ	એપ્રિલ	મે	જૂન	જુલાઈ
ઉત્પાદન (એકમોમાં)	૮,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૧૨,૦૦૦	૮,૦૦૦	૧૦,૦૦૦	૧૨,૦૦૦
તૈયાર માલ સ્ટોક (એકમોમાં)	૨,૦૦૦	૩,૦૦૦	૧,૦૦૦	૩,૦૦૦	૨,૦૦૦	૪,૦૦૦

વધારાની માહિતી :

(૧) એકમદીઠ વેચાણ કિંમત રૂા. ૨૦૦ છે.

(૨) રોકડ વેચાણ અને ઉધાર વેચાણનું પ્રમાણ ૧:૪ છે.

(૩) ઉધાર વેચાણના ૫૦% વેચાણ પછીના મહિને , ૪૦% વેચાણ પછી બીજે મહિને અને બાકીના ત્રીજા મહિને મળે છે.

- (૪) દરેક મહિને અંદાજી વેચાણ માટે જરૂરી માલસામગ્રીની ખરીદી તેના અગાઉના મહિને કરવામાં આવે છે. ૫૦% ખરીદી રોકડેથી થાય છે. અને બાકીની ખરીદીના નાણાં ખરીદી પછી બે સરખાં માસિક હપ્તામાં ચૂકવાય છે.
- (૫) સમયગાળો : મજૂરી ૧ માસ
કારખાના પરોક્ષ ખર્ચ ૧ માસ
- (૬) ૧ લી એપ્રિલના રોજ નવું યંત્ર રૂા. ૩,૦૦,૦૦૦માં ખરીદવામાં આવશે, જેના નાણાં ૨૦% ડિલિવરી વખતે અને બાકીના નાણાં ત્યારબાદ એક સરખાં માસિક છ હપ્તામાં ચૂકવવાના છે.

અથવા

૨. (અ) રુચિ લિમિટેડ નીચેની માહિતી પૂરી પાડે છે. (૧૪)

<u>ઉત્પાદન ક્ષમતા</u>	<u>૮૦% (રૂા.)</u>	<u>૬૦% (રૂા.)</u>
વેચાણ	૨૦,૦૦,૦૦૦	૧૫,૦૦,૦૦૦
વેચાણ ખર્ચા	૪,૦૦,૦૦૦	૩,૭૫,૦૦૦
વહીવટી ખર્ચા	૪,૦૦,૦૦૦	૩,૮૦,૦૦૦
ઉત્પાદન ખર્ચા	૪,૦૦,૦૦૦	૩,૮૫,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ ખર્ચા	૧,૬૦,૦૦૦	૧,૨૦,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ મજૂરી	૧,૮૦,૦૦૦	૧,૩૫,૦૦૦
પ્રત્યક્ષ માલ સામાન	૨,૦૦,૦૦૦	૧,૫૦,૦૦૦

૫૦% અને ૮૦% ક્ષમતાએ પરિવર્તનશીલ અંદાજપત્ર તૈયાર કરી નફો કે નુકશાન શોધો.

૩. રક્ષા કંપની લિમિટેડની તા. ૩૧-૩-૨૦૧૮ના રોજ પૂરા થતા વર્ષની માહિતી નીચે આપેલ છે. (૧૪)

વેચાણના એકમો	૧૫,૦૦૦
નફા જથ્થાનો ગુણોત્તર	૩૦%
સલામતીનો ગાળો	૪૫%
એકમદીઠ વેચાણ કિંમત	રૂા. ૬૦

ગણતરી કરો. :

- (૧) હાલનો ચોખ્ખો નફો
- (૨) રૂા. ૨,૪૩,૦૦૦ નો નફો મેળવવા જરૂરી વેચાણની રકમ
- (૩) જો ચલિત ખર્ચામાં ૨૦% ઘટાડો કરવામાં આવે તો નવું સમતૂટ બિંદુ (રૂપિયામાં)
- (૪) જો વેચાણ કિંમતમાં ૨૫% વધારો કરવામાં આવે, ચલિત ખર્ચા ૨૫% વધે અને સ્થિર ખર્ચામાં ૩૦% વધારો થાય, તમે છતાં હાલનો નફો જાળવી રાખવા જરૂરી વેચાણની રકમ.
- (૫) રૂા. ૨૧,૦૦૦ ની ખોટ જાય ત્યારે સંભવિત વેચાણની રકમ.
- (૬) રૂા. ૮,૮૦,૦૦૦ના નફાએ સલામતી ગાળો

અથવા

૩. (અ) બજેટરી અંકુશના હેતુઓ જણાવો. (૦૫)
(બ) શૂન્ય આધારિત અંદાજપત્રના ફાયદા અને ગેરફાયદા જણાવો. (૦૯)
૪. ટૂંકનોંધ લખો. (કોઈપણ ત્રણ) (૧૨)
- (૧) હિસાબોમાં કમ્પ્યુટરનો ઉપયોગ
(૨) મૂડી પડતરનો અર્થ અને તેનું મહત્વ
(૩) સમતૂટ વિશ્લેષણના અનુમાનો અને તેની મર્યાદાઓ
(૪) જવાબદારી કેન્દ્રો
(૫) તફાવત પડતર વિશ્લેષણ
(૬) કામગીરી અંદાજપત્ર

%%%%%%%%

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.
Internal Test- March- 2019
T.Y.B.Com.- Sem- VI –Gujarati Medium
વિષય : આંકડાશાસ્ત્ર-૭

તા. : ૦૭-૦૩-૨૦૧૯

બેઠક નં.....

સમય : ૦૮.૦૦ થી ૧૦.૦૦

કુલ ગુણ : ૫૦

૧. નીચેના પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(૧૦)

(૧) ૧૨ જોડકા પરથી મળેલ તફાવતોના ચિહ્નો નીચે મુજબ છે.

=, -, +, +, +, -, =, +, -, +, +, + સંજ્ઞા પરીક્ષણ દ્વારા "બંને નિદર્શો સમાન સમષ્ટિમાંથી લીધા છે" એ પરિકલ્પનાનું પરીક્ષણ કરો.

(૨) સમજાવો : મૂળભૂત શક્ય ઉકેલ

(૩) નીચેના નફાના શ્રેણિકની નિયુક્તિ કરો.

	I	II	III
A	10	8	9
B	12	13	7
C	7	11	12

(૪) નીચેની સમસ્યાનો પ્રારંભિક શક્ય ઉકેલ શોધો. ન્યૂનતમ શ્રેણિકની રીતનો ઉપયોગ કરો.

	A	B	C	પુરવઠો
X	8	7	3	60
Y	3	8	9	70
Z	11	3	5	80
માંગ	50	80	80	

(૫) નિયુક્તિની સમસ્યા ઉકેલો.

	P ₁	P ₂	P ₃
A	60	50	40
B	40	45	55
C	55	70	60

૨. (અ) એક પેપર ફેક્ટરી બે જાતના કાગળો X અને Y બનાવે છે. ફેક્ટરી અઠવાડિયાના કુલ ૧૬૦ કલાક (૦૬) કામ કરે છે. X જાતના કાગળોના એક ટન ઉત્પાદન માટે ૧૨ મિનિટ અને Y પ્રકારના કાગળોના એક ટન ઉત્પાદન માટે ૨૪ મિનિટ થાય છે. X જાતના અઠવાડિયામાં વધારેમાં વધારે ૪૦૦ ટન અને Y જાતના અઠવાડિયામાં વધારેમાં વધારે ૩૦૦ ટન કાગળ બનાવી શકે છે. એક ટનનો X પ્રકારના કાગળનો નફો રૂ. ૨૦ અને Y પ્રકારના કાગળનો નફો રૂ. ૫૦ મળે છે. તો બંને પ્રકારના કેટલા કાગળનું ઉત્પાદન કરવું જોઈએ કે જેથી સૌથી વધારે નફો થાય ?
- (બ) હાઉસિંગ પ્રોજેક્ટના એક બિલ્ડરે ત્રણ નવા ટાવર્સનો ઉમેરો કરવાનો છે. ચાર કોન્ટ્રાક્ટરો દ્વારા ટેન્ડર્સ (૦૪) રજૂ કરવામાં આવ્યા. ટેન્ડરમાં આંકડા (કરોડ રૂ.માં) નીચે પ્રમાણે છે. તો કુલ ખર્ચ ન્યૂનતમ થાય તે રીતે ટાવર્સની નિયુક્તિ કોન્ટ્રાક્ટર્સને આપો.

કોન્ટ્રાક્ટર્સ	ટાવર્સ		
	A	B	C
C ₁	30	20	40
C ₂	35	15	30
C ₃	25	30	50
C ₄	40	45	25

- (ક) એક કંપની પાસે ત્રણ પ્લાન્ટ છે. આ કંપની પાંચ વિતરકો માલ પૂરો પાડે છે. માંગ , પુરવઠો, અને (૦૪) વાહન ખર્ચ નીચેના કોષ્ટકમાં આપેલ છે.

પ્લાન્ટ	વિતરણ					પુરવઠો
	D ₁	D ₂	D ₃	D ₄	D ₅	
P ₁	5	3	3	6	4	100
P ₂	4	5	6	3	7	125
P ₃	2	3	5	2	3	175
માંગ	60	80	85	41	70	

ત્રણ પ્લાન્ટમાં એકમટીઠ ઉત્પાદન ખર્ચ અનુક્રમે ૧૩ રૂ. , ૧૫ રૂ. , ૧૪ રૂ. છે. તો વોગેલની અંદાજિત રીતે કુલ ન્યૂનતમ ખર્ચ શોધો.

અથવા

૨. (અ) નીચેના વ્યવહારની સમસ્યાનો ઉકેલ max (min – max) ની રીતે ઉકેલો.

(૦૬)

સ્ટોર

ફેક્ટરી	S ₁	S ₂	S ₃	પુરવઠો
F ₁	10	9	8	8
F ₂	10	7	10	7
F ₃	11	9	7	9
F ₄	12	14	10	4
જરૂરિયાત	10	10	8	28

(બ) આલેખની રીતે $z = 20x_1 + 10x_2$ ની ન્યૂનતમ કિંમત નીચેની શરતોને આધીન મેળવો.

(૦૪)

$$-2x_2 - x_1 \geq -40$$

$$-3x_1 - x_2 \leq -30$$

$$4x_1 + 3x_2 \geq 60$$

$$x_1 \geq 0, x_2 \geq 0$$

(ક) નીચેના શ્રેણિક પરથી કુલ ખર્ચ ન્યૂનતમ થાય તે રીતે નિયુક્તિનો કાર્યક્રમ આપો.

(૦૪)

પ્રદેશ

સેલ્સમેન	I	II	III	IV	V
S ₁	38	32	40	30	32
S ₂	34	28	-	30	24
S ₃	-	32	38	32	24
S ₄	38	26	34	24	26

૩. (અ) બે નિદર્શોની નીચેની માહિતી પરથી માન-વ્હીટની પરીક્ષણનો ઉપયોગ કરીને બંને નિદર્શો સમાન સમષ્ટિમાંથી લીધા છે. એ પરીકલ્પનાનું પરીક્ષણ કરો.

(૦૮)

નિદર્શ – X	5	9	12	14	15	16	17	20	21	22	23	24	25
નિદર્શ – Y	1	2	3	4	6	7	8	10	11	13	18	19	-

- (બ) ૧૨ નર અને ૧૨ નારીજાતિના ઉમેદવારોને એક સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષા માટે યદ્યથ રીતે પસંદ કરવામાં આવ્યા. (૦૫)
અને તેમણે પરીક્ષામાં મેળવેલ ગુણ નોંધવામાં આવ્યા તો ગુણમાં રહેલ તફાવત ઉમેદવારોના જાતિભેદને કારણે છે ? સંજ્ઞા પરીક્ષણ (પ્રમાણ્ય વિતરણથી) કરો.

નર	50	41	54	81	45	68	65	63	62	72	69	86
નારી	55	40	66	58	56	47	49	79	61	59	38	75

અથવા

૩. (અ) નીચેની માહિતી જુદા જુદા બે નિદર્શો અંગેની છે. બંને નિદર્શોમાં તફાવત છે કે નહિ તેનું પરીક્ષણ x^2 (૦૮)
વિતરણની રીત દ્વારા મધ્યસ્થ પરીક્ષણથી કરો.

નિદર્શ - ૧	52	50	65	40	42	58	60	53	55	38
નિદર્શ - ૨	36	39	52	41	57	40	45	56	43	44
નિદર્શ - ૧	54	35	59	51	62	64	-	-	-	-
નિદર્શ - ૨	55	32	34	58	46	60	49	62	50	64

- (બ) ૨૦ ટાઈપીસ્ટ દ્વારા ટાઈપરાઈટરના બે મોડેલોમાંના દરેક પર એક મિનિટમાં ટાઈપ કરેલ શબ્દોની સંખ્યા (૦૫)
નીચે મુજબ છે. નવું મોડેલ ચાલુ મોડેલ કરતાં વધારે ઝડપીથી છે તે દાવાની ચકાસણી વિલકોક્ષન સંજ્ઞા-ક્રમ
પરીક્ષણથી કરો.

ટાઈપીસ્ટ ક્રમાંક	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
નવું મોડેલ	45	50	60	52	55	60	78	80	65	62
ચાલુ મોડેલ	40	45	55	50	52	60	55	53	70	65

૪. નીચેના પ્રશ્નો ઉત્તર આપો. (કોઈપણ ત્રણ) (૧૨)

- (૧) કાર્યાત્મક સંશોધન એટલે શું ? સુરેખ આયોજન સમસ્યાનું ગાણિતીક સ્વરૂપ લખો.
(૨) વાહન વ્યવહાર સમસ્યાનું ગાણિતીક સ્વરૂપ લખો.
(૩) નિયુક્તિની સમસ્યા એટલે શું ? તેનો ઉકેલ શોધવાની હંગેરિયનની રીત લખો.
(૪) પ્રચલીય અને બિનપ્રચલીય પરીક્ષણ વચ્ચેનો તફાવત વિસ્તારથી લખો.
(૫) અપ્રચલિય પરીક્ષણમાં આવતી માપ પધ્ધતિઓ સમજાવો.

Managed by Jivan Jyot Trust , Amroli
GIA – B.A. / B.Com./ M.A./M.Com.
SFI – B.B.A. / B.C.A./ B.Com.
Additional SFI Division (Women's) B.Com.

Internal Test- March- 2019

T.Y.B.Com. Sem – VI - Gujarati Medium

Foundation Course in English: Language through Literature

Date : 05-03-2019

Roll No. _____

Time : 08.00 TO 10.00

Total Marks :50

Instructions : Figures to the right indicate full marks.

Indicate your options clearly.

1. Answer in brief: (*Any five*) (10)
- How can ignorance also give us pleasure?
  - Who were the only two who were happy to see that there were no children in the garden?
  - What had Loisel saved up four hundred francs for?
  - 'He strove that such innocent creatures should come to no harm.' Who is referred to here?
  - Explain the lines: ' He roused his horse out of its sleep,/And rode with little care.'
  - What does the poet Longfellow say about the human soul?
  - Why was Father Gilligan so weary?
- 2.a. *The Diamond Necklace* is a story replete with realism and sends a strong message. -Explain (13)
- OR**
- b. Discuss *Afterwards* as a poem of a man's contemplation on life and death. (13)
- 3.a. Draft an application with CV for the post of an Assistant Manager in a bank. (13)
- OR**
- b. *Ashiana Pvt. Ltd.* is seeking an IT Developer (Program + Portal Developer) with the following minimum qualifications:
- BE/BCA/MC A with First Class from a reputed institution
  - Five years of relevant experience
  - Strong drive for achievement, meeting goals & overcoming difficulties
  - Effective Project and Contract Delivery Skills
- If you think you have all that we are looking for send an application along with CV at aps@yahoo.com addressed to the secretary. (13)
4. a. Read the following paragraph and answer the questions: (07)

Organic farming system is a method of farming system which is primarily aimed at cultivating the land and raising crops in such a way, as to keep the soil alive and in good health by use of organic wastes (crop, animal and farm wastes, aquatic wastes) and other biological materials along with beneficial microbes (bio fertilizers) to release nutrients to crops for increased sustainable production in an ecofriendly pollution free environment. As per the definition of the United States Department of Agriculture (USDA) study team on organic farming "organic farming is a system which avoids or largely excludes the use of synthetic inputs (such as fertilizers, pesticides, hormones, feed additives etc.) and to the maximum extent feasible rely upon crop rotations, crop residues, animal manures, off-farm organic waste, mineral grade rock additives and biological system of nutrient mobilization and plant protection". Organic farming protects the long term fertility of soils, encourages soil biological activity, and careful mechanical intervention. It provides crop nutrients indirectly. It enables effective recycling of organic materials including crop residues and livestock manures. Organic farming has a wider impact on environment and the conservation of wildlife and natural habitats.

*Questions:

1. What is organic farming?
2. Name three organic wastes.
3. Mention synthetic inputs which should not be used for farming.
4. Write two advantages of organic farming.
5. What is the wider impact of organic farming?
6. Give synonym of the underlined word 'avoids'
7. What should be used to release nutrients to crops?

4.b. Do as directed: (*Any seven*)

(07)

Insert suitable conjunctions:

- i. We should be kind to all living creatures.....they are all the creation of God.
- ii. He didn't send in a leave letter, ...he was marked absent.

Join each pair of the following sentences by means of a suitable conjunction:

- iii. The DJ played. The students danced.
- iv. He must be tired. He has been working since morning.

Change the Degree without changing the meaning:

- v. Very few boys are as smart as kallis.
- vi. I know him quite as well as you do.

Fill in the blanks with the comparative or superlative form of the adjective given in the brackets.

- vii. In India May is.....than June. (Hot)
- viii. There are two ways of doing the sum, but this one is the ..... (Good)

*****